

2023-06-08
LI2023/02680

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statens jordbruksverk

551 82 Jönköping

Uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att stärka beredskapen för primärproduktion av livsmedel i hela Sverige

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) i uppdrag att, inom arbetet med att stärka det civila försvaret, lämna förslag på åtgärder för att stärka beredskapen inom primärproduktionen av livsmedel i hela Sverige. Förslaget ska omfatta företagsnära rådgivning om vilka investeringar som behövs för att öka robustheten i primärproduktionen, och förslag till modell för finansiering av sådana investeringar, men kan även innehålla andra åtgärder med syfte att stärka beredskapen inom primärproduktionen av livsmedel.

Åtgärderna ska vara skalbara, för att kunna växlas upp vid behov. Föreslagen rådgivning ska kunna genomföras under en längre tid och kunna påbörjas 2024. I det fall Jordbruksverket föreslår en särskild stödordning vad gäller finansiering av investeringsstöd ska ett översiktligt förslag på sådan lämnas.

Jordbruksverket ska vid framtagande av förslag, så långt det är möjligt, beakta pågående utredningar på området och särskilt utredningen om en ny livsmedelsberedskap (dir. 2022:33). Jordbruksverket ska även beakta propositionen Totalförsvaret 2020–2025 (prop. 2020/21:30) samt resultatet av de uppdrag som lämnats i regleringsbrev 2021–2023 för myndigheterna inom beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

Jordbruksverket ska under arbetet inhämta synpunkter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Livsmedelsverket och länsstyrelserna. Såväl rådgivningsorganisationer som företrädare för primärproduktionen i hela Sverige ska inbjudas till en nära dialog.

Jordbruksverket ska senast den 17 november 2023 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Det försämrade säkerhetspolitiska läget har aktualiserat behovet av att stärka livsmedelsproduktionen i Sverige, där primärproduktionen är en kritisk del av kedjan.

En återuppbyggnad av det civila försvaret, som en del av totalförsvaret, har påbörjats och i propositionen Totalförsvaret 2021–2025 förtydligas arbetet med uppbyggnaden av det civila försvaret ytterligare. Målet för det civila försvaret omfattar bland annat förmågan att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och upprätthålla en nödvändig försörjning. Av propositionen framgår att en livsmedelsberedskap behöver byggas upp för att livsmedelsförsörjningen ska kunna tryggas under minst tre månader vid en säkerhetspolitisk kris där logistikflödena med omvärlden är begränsade. Vidare framgår det av propositionen att för att trygga livsmedelsförsörjningen krävs en fungerande inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion samtidigt som flödet av varor i livsmedelskedjan behöver fortsätta utan avbrott. Regeringen bedömer att konkurrenskraftiga jordbruks- och livsmedelsföretag och en hög svensk marknadsandel är viktiga förutsättningar för detta.

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) redovisade 2020 i rapporten Livskraft – mätt och frisk ett underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret i fråga om livsmedelsförsörjning. Regeringen gav 2021, bland annat med stöd i det redovisade underlaget, myndigheterna i uppdrag att inleda arbetet med uppbyggnaden av livsmedelsberedskapen.

Vidare gav regeringen i regleringsbrevet för 2023 ytterligare uppdrag till Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA att fortsätta det arbete som inleddes 2021 för att, inom ramen för det civila försvaret, bygga upp en livsmedelsberedskap.

Livsmedelskedjan utgörs i huvudsak av privata aktörer av varierande storlek, som ansvariga myndigheter måste engagera i det arbete som nu pågår för att återuppbygga livsmedelsförsörjningen. Primärproduktionsledet utmärker sig

genom att vara mångfacetterat när det gäller ägarstruktur, geografisk placering och produktion. Det arbete som nu pågår vid myndigheterna fokuserar främst på leden efter primärproduktionen, samtidigt som primärproduktionsledet är kritiskt för att säkerställa beredskapsförmågan. Regeringen bedömer därför att det finns skäl att ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att stärka beredskapen inom primärproduktionen av livsmedel i hela Sverige. Regeringen ser att företagsnära rådgivning, och möjlighet till stöd för finansiering av de åtgärder som rådgivningen pekar på, är åtgärder som behövs för att möta de mångfacetterade behov som finns på företagsnivå.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Eva Henriks Humble

Kopia till

Utrikesdepartementet/ES
Försvarsdepartementet/SSK och MFI
Finansdepartementet/BA och SFÖ
Klimat- och näringslivsdepartementet/NM
Kulturdepartementet/KKM
Arbetsmarknadsdepartementet/AA
Livsmedelsverket
länsstyrelserna
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Statens veterinärmedicinska anstalt
Lantbrukarnas Riksförbund
Branschråd för Lantbrukets Rådgivningsföretag